



Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Strategisk Miljøvurdering Forslag til Natura 2000-plan 2016-2021

Horreby Lyng og Listrup Lyng
Natura 2000-område nr. 175
Habitatområde H154 og H252

Kolofon

Titel:

Strategisk Miljøvurdering Forslag til Natura
2000-plan 2016-2021

Horreby Lyng og Listrup Lyng

Natura 2000-område nr. 175

Habitatområde H154 og H252

Emneord:

Habitatdirektivet, fuglebeskyttelsesdirektivet,
Miljømålsloven, Strategisk Miljøvurdering.

Udgiver:

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Ansvarlig institution:

Naturstyrelsen

Haraldsgade 53

2100 København Ø

Copyright:

Naturstyrelsen, Miljøministeriet

Sprog:

Dansk

År:

2014

ISBN nr.

978-87-7175-174-1

Dato:

Forsidefoto:

Naturstyrelsen

Resume:

Strategisk Miljøvurdering af forslag til Natura
2000-plan for Horreby Lyng og Listrup Lyng (nr.
175). Miljøvurderingen sammenfatter Natura
2000-planforslagets påvirkning af miljøet.

Må citeres med kildeangivelse

Indhold

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2016-2021.....	4
1.1 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer	4
1.2 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul - alternativ.....	7
1.3 Miljøforhold i områder der kan blive væsentligt berørt.....	9
1.4 Eksisterende miljøproblemer	10
1.5 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	11
1.6 Planens indvirkning på miljøet	11
1.7 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet	13
1.8 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg.....	14
1.9 Overvågning	15
1.10 Ikke teknisk resume.....	15

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2016-2021

Den enkelte Natura 2000-plan skal ifølge lovbekendtgørelse nr. 939 af 3. juli 2013 om miljøvurderinger af planer og programmer have sin egen miljørapport. Rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 1.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem lokale indsatser fastsat i kommunale handleplaner. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Det vurderes, at planen ikke har en grænseoverskridende effekt, idet Natura 2000-området ikke er placeret nær den danske grænse.

1.1 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte område og områdets udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse. Målsætningerne består af en overordnet målsætning for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Hovedformål

For området foreslås følgende overordnede målsætning:

I Horreby Lyng er det naturtypen højmose, der er i fokus. De hydrologiske forhold i en højmose er meget specielle med en vandstand i tørven, der ligger over grundvandsspejlet i omgivelserne. En genopretning af aktiv højmose forudsætter derfor en hydrologisk helhedsløsning, hvilket er grunden til, at det langsigtede perspektiv for hele området er særligt relevant i dette område. Den sjældne og truede art stor kærguldsmed findes i både Listrup Lyng og Horreby Lyng.

Det overordnede mål for Natura 2000-område 175 er:

- At genskabe en hydrologisk intakt højmose på Horreby Lyng i så vidt omfang som muligt.

- At opnå og sikre gunstig bevaringsstatus for de truede naturtyper aktiv højmoser og rigkær samt den truede art stor kærguldsmed.
- At områdets økologiske sammenhæng og robusthed (dets økologiske integritet) som helhed sikres ved:
 - hensigtsmæssig drift og hydrologi,
 - lav næringsstofbelastning
 - gode etablerings- og spredningsmuligheder for arterne.

Indsatsen i 2. planperiode skal sikre, at den igangsatte indsats fra 1. planperiode fastholdes, at der tages hånd om særligt truede naturtyper og arter, samt at der påbegyndes en strategisk indsats for langsigtet at sikre de lysåbne naturarealer.

Forholdet til anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne, det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er således bundet af planens langsigtede målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

Andre relevante planer

Natura 2000-planer for 2010-2015 blev vedtaget i december 2011, og de opfølgende kommunale handleplaner - blev endeligt vedtaget med udgangen af 2012/ begyndelsen af 2013.

De første Natura 2000-planer fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag.

I 2. generation Natura 2000-planer er det forudsat, at de aktiviteter, der er beskrevet i de nuværende kommunale og statslige handleplaner fastholdes og fortsættes i planerne, som er gældende fra 2016-2021.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne er gældende fra 2010 til udgangen af 2021.

Regeringen har i oktober 2014 offentliggjort Naturplan Danmark, der er en samlet plan for, hvordan den danske natur sikres på sigt. Målet med Naturplan Danmark er at sikre, at Danmark i 2050 har en mere mangfoldig natur, hvor den beskyttede natur, de store skove, nationalparkerne og de vigtige levesteder for truede arter er bundet tættere sammen. Dette skal bl.a. ske ved etablering af større naturområder og nye skove. Planen omfatter også en indsats relateret til de marine arter og naturtyper. Planen omfatter etableringen af et nyt Grønt Danmarkskort, der skal vise, hvor

naturen findes i dag, og hvor den kan bindes bedre sammen. Natura 2000-områderne bliver rygraden i det Grønne Danmarkskort.

De statslige vandplaner er bindende for statslige myndigheder, regionsråd og kommunalbestyrelser. Natura 2000-planerne er koordineret med vandplanerne, der fastlægger indsatsen for kvaliteten af vandområderne. Natura 2000-planernes mål om forbedret vandkvalitet realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen. Natura 2000-planerne rummer derfor ikke indsatskrav vedrørende vandkvaliteten. Natura 2000-planens krav om en omfattende naturplejeindsats og forbedring af hydrologien vil dog også bidrage til at tilbageholde kvælstof og dermed have en effekt i forhold til vandplanens miljømål.

I henhold til vandområdeplanen vil en gennemførelse af planen for vandområdedistrikt Sjælland under vandrammedirektivet indebære at indsats til reduktion af kvælstofudledningen til vandmiljøet. Denne indsats understøtter Natura 2000-planens målsætninger. Det forudsættes derfor i Natura 2000-planerne, at den nødvendige indsats for forbedring af vandmiljøet i Natura 2000-områderne gennemføres i vandplanlægningen.

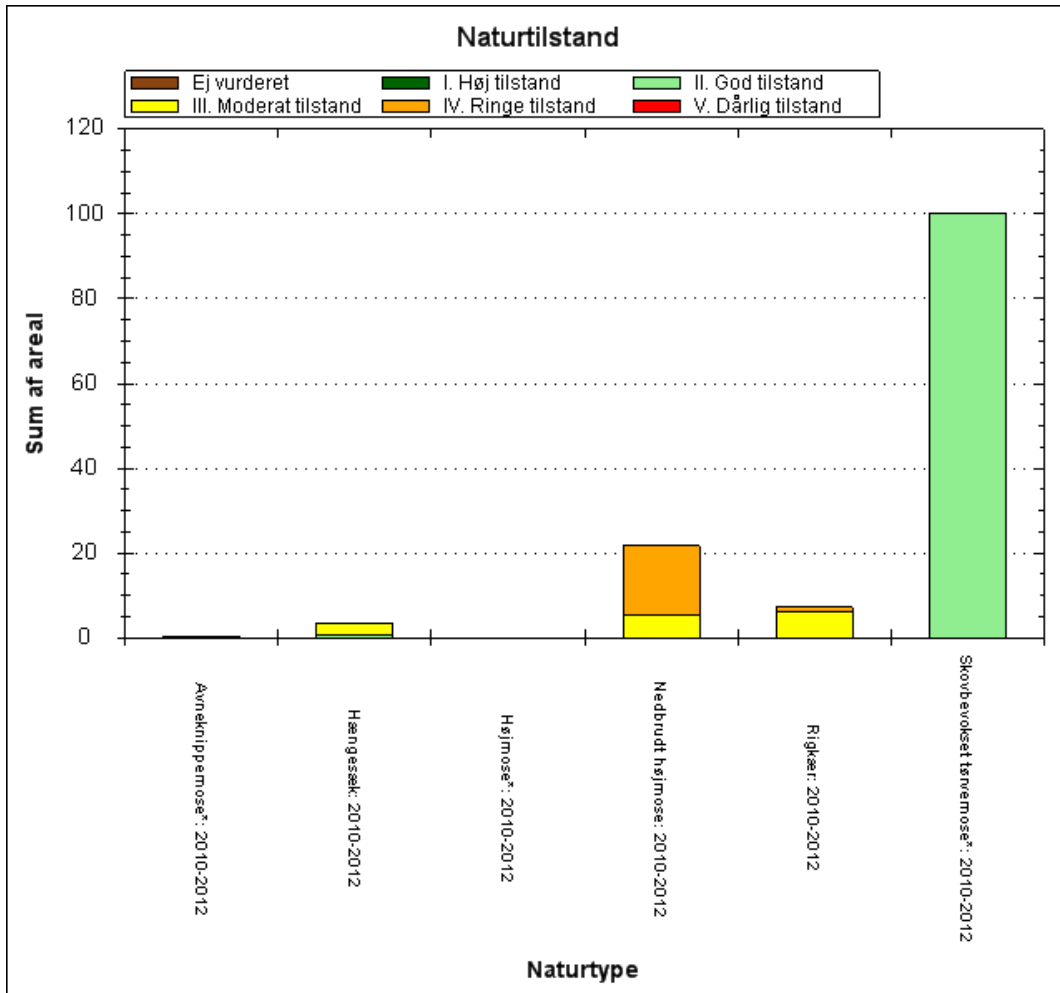
Det forudsættes, at den konkrete indsats, der påtænkes gennemført på grundlag af vandplanerne, og som kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt, vurderes for eventuelle konsekvenser for udpegningsgrundlaget. Indsatsen kan i givet fald gennemføres, hvis det på grundlag af den bedste faglige viden dokumenteres, at aktiviteten ikke vil skade bevaringsmålsætningen for Natura 2000-området.

Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. Disse skal indeholde retningslinjer i overensstemmelse med bekendtgørelsen om udpegnings- og administration af internationale beskyttelsesområder nr. 408 af 1. maj 2007 (habitatbekendtgørelsen). Af habitatbekendtgørelsens § 6 fremgår, at der i redegørelsen til planforslag i medfør af planloven, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal indgå en vurdering af forslaget virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger. Hvis vurderingen viser, at det ikke kan udelukkes, at planen kan skade Natura 2000-området, kan planen ikke vedtages.

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for klimatilpasningen lokalt. Som led i denne plan skal kommunerne udarbejde en handlingsplan for klimatilpasning. Guldborgsund Kommune har udarbejdet en klimatilpasningsplan for kommunen. En vurdering af samspillet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsats i Natura 2000-planen konkret vil blive gennemført sammenholdt med de indsats, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen. Dette vil blive fastlagt i forbindelse med udarbejdelsen af de kommunale Natura 2000-handleplaner og statslige drift- og plejeplaner. Såfremt konkrete projekter som led i den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

1.2 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul - alternativ

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.



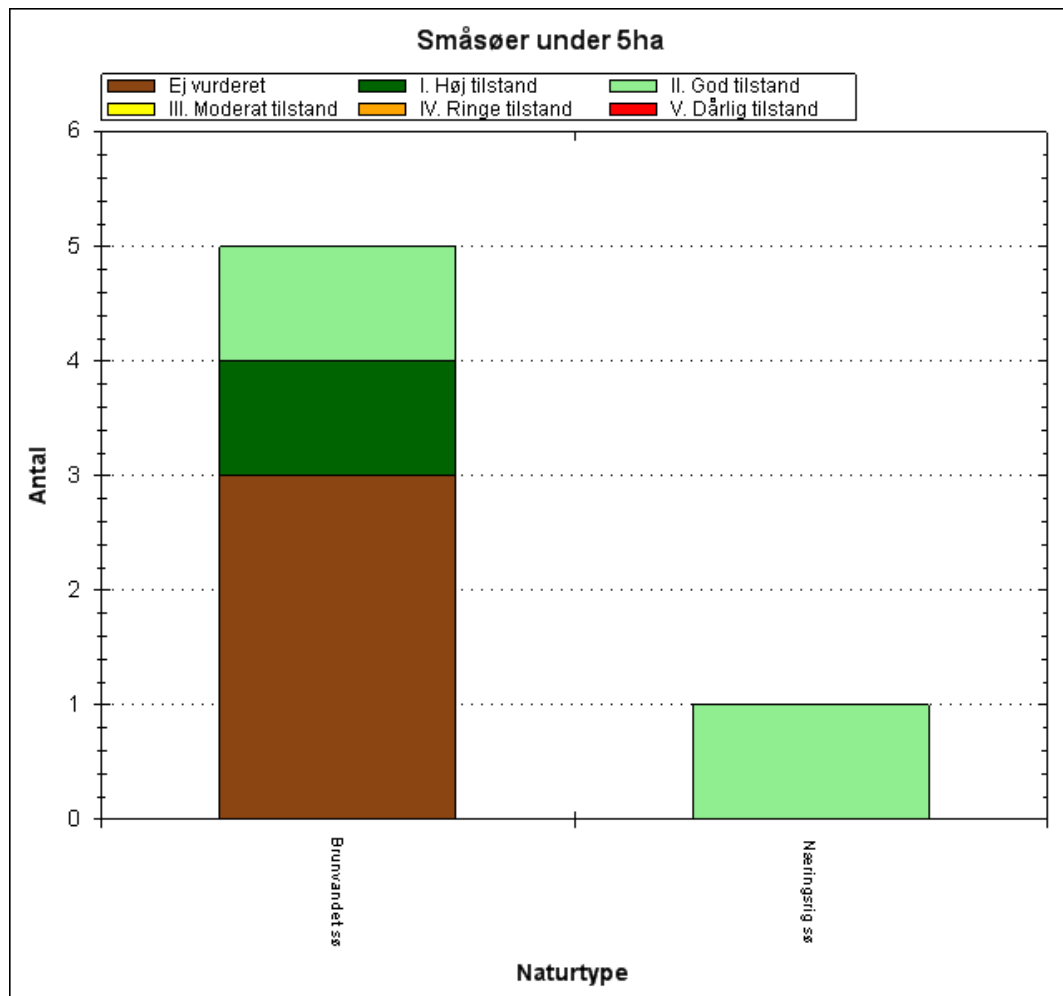
De kortlagte naturtypes areal (i ha) fordelt på tilstandsklasser ved kortlægningen i 2010-12.

Det store areal med naturtypen skovbevokset tørmose (91D0), der er kortlagt som ikke-fredskov i Horreby Lyng, er i god naturtilstand. Der er tale om en sekundært udviklet naturtype, der nedprioriteres i forbindelse med målsætningen om genopretning af højmosenaturen. Med undtagelse af forekomsten med avneknippemose og et lille hængesæk-areal er alle øvrige kortlagte arealer med habitatnaturtyper i moderat - ringe tilstand. Dette skyldes hovedsagelig tilgroning med vedplanter, der de fleste steder er foregået kontinuert, efter at tørvegravningen ophørte for mere end 60 år siden.

Horreby Lyng er, som den fremtræder, et resultat af tørvegravning og grøftning, dvs. unaturlig hydrologi, og af næringsstofpåvirkning fra omliggende arealer. I trusselsvurderingen og tilstandsberegningen er det dog primært den sekundære effekt i form af tilgroning, der manifesterer sig.

Ved kortlægningen i 2004 – 2005 blev der registreret ca. 2 ha højmoser (7110) i Horreby Lyng. Ved den ny kortlægning af habitatnaturtyperne i 2010 – 2011 blev dette areal vurderet at falde ind under naturtypen nedbrudt højmoser (7120) under indtryk af den voldsomme påvirkning af næringsbelastet overfladevand, som fandt sted i eftersommeren 2011 som følge af langvarig nedbør og voldsom afstrømning fra omliggende arealer, jf. foto side 15.

Den fremherskende mosenaturtype i området, nedbrudt højmoser (7120), er karakteriseret ved, at den rummer potentialet til, at genopretning mod naturtypen højmoser (7110) kan opnås inden for en kortere årrække, nemlig i form af igangsætning af aktiv regnvandsbetinget tørvedannelse. Målsætning og retningslinjer med henblik på genopretning af mosen fastholdes derfor uændret i forhold til Natura 2000-plan 2010 – 2015.



Antal og tilstand af de kortlagte små søer i området.

Kun de tre små søer, der er kortlagt i naturtypeovervågningen er tilstandsvurderet. Der er tale om gamle tørvegrave med gode arts- og strukturforhold. De tre øvrige små søer er naturtypebestemt, men ikke tilstandsvurderet, i forbindelse med levestedskortlægning for vandhulsarter.

En række naturtyper og levesteder for arter, som området er udpeget for at beskytte, kræver vedvarende drift for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus. Det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre i moderat til dårlig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke planen for 2. planperiode iværksættes, er der risiko for, at den gode naturtilstand ikke fastholdes på den store andel af naturarealerne, der nu er i hensigtsmæssig drift samt at naturtilstanden ikke vil blive forbedret på primært højmose, nedbrudt højmose (dvs. konvertering til højmose) samt rigkær med fremadrettet sikring af hensigtsmæssig drift. Manglende iværksættelse af planen vil desuden medvirke til at fastholde en bestanden af stor kærguldsmed på et meget lavt niveau.

1.3 Miljøforhold i områder der kan blive væsentligt berørt

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentlig berørt af Natura 2000-planen.

Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

Natura 2000-planen bidrager, udover sikring af naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for området, generelt til at sikre de øvrige naturtyper og arter, der findes inden for området, idet Natura 2000-planerne generelt medvirker til at etablere gunstige forhold for naturen. Hermed bidrager Natura 2000-planerne også til at opnå biodiversitetskonventionens mål om at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares, ligesom planen bidrager til at sikre levesteder for arter, der er beskyttet i medfør af generelle fredningsbestemmelser.

Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen. I Natura 2000-område nr. 175 vil planen bidrage til at bevare sjældne højmose- og rigkærnatur, hvor der lever en række sjældne og rødlistede arter.

Befolkningen og arealanvendelse

Natura 2000 område N175 Horreby Lyng og Listrup Lyng er beliggende i Guldborgsund Kommune, der har et indbyggertal på 60.830. Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikringen af den eksisterende natur vil ikke have betydning for arealanvendelsen, idet der dog kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelsen af planen vil blive omfattet af en plejeindsats. Ved såvel pleje af eksisterende natur som udlægning af landbrugsarealer til natur vil dette ske efter aftaler mellem lodsejeren og kommunerne og mod økonomisk kompensation via EU's landdistriktsprogram.

Menneskets sundhed

Mange, især bynære, Natura 2000-områder udnyttes til rekreative aktiviteter, f.eks. vandring og cykling, som bidrager til menneskets sundhed. Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper og arter opnår gunstig naturtilstand på sigt. Det vurderes, at Natura 2000 planen kun undtagelsesvist og på mindre arealer vil hindre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag. Det vurderes således, at gennemførelsen af planen ikke vil være i modstrid med hensynene til menneskers sundhed, idet den rekreative udnyttelse kan fortsætte, ligesom sikringen af en beskyttede natur i øvrigt ikke vurderes at have en sundhedsmæssig effekt.

Offentlighedens adgang til Horreby Lyng er sikret gennem fredning, og der er adgang til området via en statsejet P-plads og via stisystemer i området. Listrup Lyng, også kaldet Borremosen, er statsejet og et yndet udflugtsmål med stier og picnicområder.

Jordbund, luft og klimatiske faktorer

Det vurderes, at planen ikke påvirker jordbunden, idet planens indsats alene omfatter pleje af de naturtyper og levesteder, der findes på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

Natura 2000-planen rummer ikke generelle indsatskrav for vandkvaliteten, da disse krav fastlægges i vandplanerne. Indsatsen til fordel for højmosenaturen indebærer forbedring af den nuværende vandkvalitet i højmosen.

Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser for forbedring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten.

Det vurderes, at planen ikke påvirker klimatiske faktorer.

Landskab

Natura 2000-området har et areal på 272 ha, og udgøres af to moser Horreby Lyng (habitatområde H154) og Listrup Lyng (habitatområde 252). Sidstnævnte kaldes også for Borremosen. Skovarealet udgør 116 ha, heraf blot 4 ha med fredskovspligt. 15 ha er statsejet.

Horreby Lyng og Listrup Lyng er opstået som moser af fremvoksende tørvemos, sphagnum. Horreby Lyng er dannet som en højmos, hvor tørvemosserne er vokset ind over en fladvandet sø i en istidslavning. Højmoser får i princippet kun vand og næring via nedbør og har af samme grund et meget specielt plante- og dyreliv. Horreby Lyng er stadig hjemsted for rester af denne meget sårbare natur. De to moser ligger i en indbyrdes afstand på kun 3,5 km, men på hver sin side af det midtfalsterske vandskel. Listrup Lyng udgøres af et mindre areal med fire store tørveskær med omkringliggende tørvebrinker. Området ligger øverst i afstrømningsområdet til Tingsted Å og rummer hængesæk, men ikke højmosenatur.

I begge moser har der fundet tørvegravning sted senest under 2. verdenskrig. Dette gælder også et lavmoseareal nord for Horreby Lyng, Lyngmosen, som ligger indenfor Natura 2000-området, hvor tørvegravningen har resulteret i dannelsen af flere søer, og hvor der ligger nogle nu ret tilgroede kær. Som led i udnyttelsen er moserne forsøgt afvandet ved udgrøftning, og Horreby Lyng gennemstrømmes nu delvis af vand, der fortsætter til Fribrødre Å. Den delvise afvanding har resulteret i indvandring af træer, og begge Natura 2000-områder er i dag for en stor del dækket af skov. Horreby Lyng er fredet. Listrup Lyng er statsejet.

1.4 Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000 planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser herunder ammoniak er ofte den væsentligste påvirkning af mange naturligt næringsfattige naturtyper. Naturtyperne har forskellig sårbarhed over for kvælstofdeposition. Der er generelt sket et fald i den luftbårne kvælstofbelastning af naturarealerne inden for de seneste år. Faldet skyldes en nedgang i udledningen fra både danske og udenlandske kilder. Denne reduktion forventes at fortsætte som følge af national og udenlandsk regulering. På trods af reduktionen er tålegrænserne fortsat overskredet på en væsentlig andel af landets naturarealer, hvilket giver forringede muligheder for på sigt at opnå eller fastholde en gunstig naturtilstand. Der er ikke foretaget en konkret vurdering af tålegrænseoverskridelser til de enkelte Natura 2000-områder. Emissionen af ammoniak fra landbruget reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven, som bidrager til at mindske ammoniakudledning fra punktkilder væsentligt. Natura 2000-planen har derfor ingen betydning for deposition af luftbårne kvælstofforbindelser, idet reguleringen foretages i husdyrgodkendelseslovgivningen.

Intensiv landbrugsdrift på arealer, der grænser lige op til naturarealer, kan indebære en negativ påvirkning af naturindholdet i randområdet som følge af afdrift/udskylning af overskud af gødning eller sprøjtemidler. Forøget næringsindhold kan medføre, at naturtypens karakteristiske arter udkonkurreres af højt voksende arter, der favoriseres af det forøgede næringsindhold.

Invasive plantearter er ikke-hjemmehørende arter, der fortrænger naturlig vegetation. Forekomst af invasive arter er en trussel, fordi arterne breder sig ekspansivt og udkonkurrerer de arter, der er karakteristiske for naturtyperne. Invasive arter er særlig et problem i kyst- og klitnaturtyperne samt på hederne. Planen indeholder en indsats mod invasive arter, idet invasive arter medvirker til at forringe naturtilstanden. Derudover indeholder planen en målsætning om etablering af og fastholdelse af pleje på de lysåbne naturtyper. Denne indsats vil ligeledes medvirke til at bekæmpe de invasive arter inden for Natura 2000-området.

Inddæmning og kunstig afvanding med grøfter, dræn eller pumper forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vådbundsvegetation erstattes af en vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter. Etablering af naturlig hydrologi samt fastholdelse af de indsatser, der er gennemført for at forbedre hydrologien fra 2010-2015 vil bidrage til at stabilisere naturtilstanden og mindske behovet for en vedvarende indsats i de beskyttede naturtyper, der stiller særlige krav til hydrologien.

Indsatsen for de lysåbne naturtyper vil i stor udstrækning medvirke til at sikre forholdene for områdets udpegede fuglearter samt en lang række andre fuglearter, der benytter området som yngle- og fourageringsareal.

1.5 Internationale miljøbeskyttelsesmål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelsesmål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU-lovgivningen gælder generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 27 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovbekendtgørelse nr.932 af 24. september 2009 med senere ændringer. Planen vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i statens retningslinjer for 2. planperiode.

1.6 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning af landbrugsjord har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovens bilag 1, litra f, i de tilfælde hvor de vurderes at være af væsentlig betydning.

Planens indvirkning	Påvirkes	Ingen	Redegørelse for indvirkning
----------------------------	-----------------	--------------	------------------------------------

på		påvirkning	
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen. I Natura 2000-område nr. 175 vil planen bidrage til at bevare sjælden højmosse- og rigkærnatur, hvor der lever en række sjældne og rødlistede arter.
Befolkningen	X		Natura 2000 område N175 Horreby Lyng og Listrup Lyng er beliggende i Guldborgsund Kommune, der har et indbyggertal på 60.830. Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikringen af den eksisterende natur vil ikke have betydning for arealanvendelsen, idet der dog kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelsen af planen vil blive omfattet af en plejeindsats. Ved såvel pleje af eksisterende natur som udlægning af landbrugsarealer til natur vil dette ske efter aftaler mellem lodsejeren og kommunerne og mod økonomisk kompensation via EU's landdistriktsprogram.
Menneskers sundhed	X		Offentlighedens adgang til Horreby Lyng er sikret gennem fredning, og der er adgang til området via en statsejet P-plads og via stisystemer i området. Listrup Lyng, også kaldet Borremosen, er statsejet og et yndet udflugtsmål med stier og picnicområder.
Jordbund		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker jordbunden, idet planens indsats alene omfatter pleje af de naturtyper og levesteder, der findes på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag
Vand	X		Natura 2000-planen rummer ikke generelle indsatskrav for vandkvaliteten, da disse krav fastlægges i vandplanerne. Indsatsen til fordel for højmosenaturen indebærer forbedring af den nuværende vandkvalitet i højmosen.
Luft		X	Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser for forbedring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil

			have indflydelse på luftkvaliteten.
Klimatiske faktorer		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker klimatiske faktorer.
Materielle goder		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker materielle goder, idet planens indsats primært omfatter pleje af de naturtyper, der findes på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag
Landskab	X		Sikring og forbedring af naturgrundlaget, herunder naturplej tiltag, vil øge landskabsværdien. Et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper fastholdes og udbygges. Fragmentering af landskabet imødegås.
Kulturarv, herunder kirker	X		Det vurderes, at planen er med til at sikre den arkæologiske arv, idet en genopretning af højmosenaturen er med til at sikre det kulturhistoriske arkiv i mosen, som også kan omfatte genstande fra historisk tid.
Arkitektonisk arv		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker den arkitektoniske arv, idet planens indsats alene omfatter pleje af naturtyper og levesteder i henhold til Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag
Arkæologisk arv	X		Det vurderes, at planen er med til at sikre den arkæologiske arv, idet en genopretning af højmosenaturen er med til at sikre det kulturhistoriske arkiv i mosen

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

1.7 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår konfliktende naturinteresser henvises til afsnit 1.8.

1.8 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg

Miljøvurderingen er gennemført ud fra de oplysninger, der fremgår af basisanalysen og udkast til Natura 2000-planen. Desuden er anvendt viden fra det nationale overvågningsprogram, NOVANA

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem lokale indsatser fastsat i kommunale handleplaner og, hvor der er tale om statsejede arealer, statens drift og plejeplaner. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Alternativet til at udarbejde Natura 2000-planer ville være, at der skulle udarbejdes en forvaltningsplan for de enkelte områder. Det følger direkte af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner samt de relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler.

Modsat forvaltningsplanerne giver Natura 2000-planerne mulighed for på nationalt og biogeografisk niveau at foretage en samlet prioritering af, hvilken indsats der skal gennemføres for på sigt at sikre, at naturtyperne og arterne opnår gunstig bevaringsstatus. Prioriteringen anvendes til udarbejdelsen af lokale forvaltningsplaner for områderne, de såkaldte handleplaner.

De seneste basisanalyser for Natura 2000-områderne, som er offentliggjort den 20. december 2013 viser, at der fortsat er forhold, som betyder, at naturen vanskeligt eller ikke kan sikres med den nuværende naturtilstand. På baggrund af basisanalyserne er der foretaget en national prioritering af, hvilke indsatser der skal gennemføres i planperioden 2016-2021 for at sikre, at habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål om gunstig bevaringsstatus opfyldes på sigt.

Den nationale prioritering i anden planperiode sigter på, at den planlagte og igangsatte indsats i første planperiode fastholdes, og at der tages hånd om de særligt truede naturtyper og arter, samt at der fortsættes en indsats for at sikre den nødvendige pleje af de lysåbne naturtyper. Det sker ved at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje og sikre egnede levesteder for områdets arter.

Tilsvarende arbejdes der på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåben natur. Disse indsatser er valgt, idet det vurderes, at indsatserne bedst modvirker de problemer, basisanalyserne har påvist i forhold til de enkelte Natura 2000-områder, ligesom indsatserne sikrer en fortsættelse af den strategi, der blev lagt i første planperiode. I forbindelse med udarbejdelsen af planerne har Naturstyrelsen på baggrund af basisanalyserne vurderet, i hvilke Natura 2000-områder det er muligt at foretage en konkret indsats for bestemte naturtyper.

Overvejelserne har ført til, at der i Natura 2000-område 175 gennemføres en særlig indsats for naturtyperne højmose (7110) og rigkær (7230) samt levestederne for stor kærguldsmed, som har væsentlige forekomster i området og er i tilbagegang i det biogeografiske område. Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper/arter. For området er der foretaget følgende valg:

En målsætning om gunstig bevaringsstatus for en bestemt naturtype kan indebære en nedprioritering af en anden naturtype eller art, og det er nødvendigt at foretage et valg. Med en overordnet målsætning om i videst muligt omfang at retablere den oprindelige højmose på Horreby Lyng opstår der en konflikt med de habitatnaturtyper, der har udviklet sig på højmosearealet.

Udvidelse af arealet med aktiv højmoser vil betyde en indskrænkning af arealet med habitatnaturtyperne nedbrudt højmoser og skovbevokset tørvemoser. Disse er udviklet i takt med afvanding og tilgroning af den oprindelige, lysåbne højmoser og kan godt nedprioriteres.

Brunvandede søer og hængesæk er naturtyper, der i princippet ikke er til stede på en intakt højmoser, men dels vil en fuldstændig regeneration af mosen om nogensinde først ske på meget langt sigt, dels kolliderer dette med målsætningen om at bevare de brunvandede søer i Horreby Lyng som levested for den truede art stor kærguldsmed.

Opgivelse af denne målsætning forudsætter, at stor kærguldsmed har etableret sig med flere levedygtige bestande i Natura 2000-området som helhed eller i umiddelbar tilknytning til dette. I en overskuelig fremtid vil forbedret hydrologi og gradvis afvikling af skovbevoksning på Horreby Lyng samt generel lysstillelse af brinkerne ved brunvandede søer føre til adskillige nye potentielle levesteder for stor kærguldsmed i begge habitatområder.

1.9 Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdiers tilstand via det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afrapporterer Danmark den nationale tilstand og indsats vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen – udarbejdet i forbindelse med naturplanen - udgør det nuværende videns grundlag for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med naturplanlægningen. Analysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

1.10 Ikke teknisk resume

I medfør af lovbekendtgørelse nr. 939 af 3. juli 2013 om miljøvurderinger af planer og programmer er der foretaget en miljøvurdering. Planen vil sikre eller forbedre bevaringsstatus for områdets udpegningsgrundlag og den biologiske mangfoldighed generelt samt et sammenhængende og varieret landskab.

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for området på sigt opnår gunstig naturtilstand. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur og arter, der findes i området, og planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Planen indeholder en omfattende plejeindsats, som medvirker til at sikre den eksisterende, beskyttede natur. Dette sker blandt andet gennem etablering af tilskudsordninger til sikring af pleje.

Natura 2000-planens gennemførelse vurderes at komplettere og understøtte den eksisterende fredning og igangværende plejeforanstaltninger.



Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Haraldsgade 53
DK - 2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 30 00
www.nst.dk